

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

- a. iii. Q[uod] diui[n]e legis auctoritate co[n]stat pri[n]cipem legi iustitie
esse subiectu[m].
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

eius. Hunc autem aliū esse non posse q̄ filium omnipotētis dei
 assenit/cū preter deum/gentes & terras omnes/nemo subege-
 rit. Dū ergo sic crucis ignominiā predicaret vt gētiū paulatim
 euacuetur stultitia:sensim ad dei verbū deiq̄ sapientiā:& ipsū
 etiam diuine maiestatis soliu/xbū fidei/& linguam predicationis
 euexit. Et ne xtus euangelii sub carnis ifirmitate uilesceret/
 a scandalo iudeorū/gentiūq̄ stultitia/opera crucifixi que ī fame
 testimonio roborabantur exposuit:cū apud omnes constaret q̄
 ea non posset facere nisi deus. Sed quia multa in vtrāq̄ partem
 crebro fama mētitur:ip̄am iurabat famā q̄ discipuli illi⁹ maio-
 ra faciebant:dū ad vmbra discipuli a quacūq̄ infirmitate sanabā-
 tur egroti. Quid multa? Astutias aristotelis:crisippi acamina
 oīmq̄ philosophorū tendiculas/resurgens mortuus confutabat.
 Decios duces romanorum se pro suis exercitibus deuouisse per
 celebre est. Iulius quoq̄ cesar dux inquit qui non laborat vt mili-
 tibus carus sit/militē nescit amare:nescit hūanitatē ducis in ex-
 ercitu aduersus hostes esse. Idē numq̄ dixit militibus. Ite huc: sed
 venite. Dicebat enī quia p̄cipatus cū duce labor videtur/militi-
 bus minor. Preterea voluptas corporis eodē auctore vitanda ē.
 Aiebat enī in bello corpora hominū gladiis/in pace voluptati-
 bus vulnerari. Senserat enim gentiū triūphator/voluptatē nul-
 lo modo tā facile superari q̄ fuga:eo q̄ ip̄m qui gētes domuerat/
 veneris nexibus innodauit mulier impudica.

¶ Q̄ diuine legis auctoritate constat principē legi iustitie esse
 subiectum.

Capitulum. IIII.

Sed quid ad emendicata gentiū exempla decurro: que
 tū plurima sunt cū rectius quisq̄ possit ad facienda le-
 gibus q̄ exēplis vrgeri? At ne ip̄m principē vsq̄quaq̄
 solutū legibus opineris/audi quā legem imponat p̄n-
 cipibus rex magnus sup omnē terrā/terribilis & qui aufert sp̄i-
 tū principū. Cū (inquit) ingressus fueris terrā quā domin⁹ deus
 dabit tibi & possederis eam/habitauerisq̄ in illa & dixeris/ con-
 stituā sup me regē sicut habent oēs per circuitū nationes/ eū cō-
 stitues quē dominus deus tuus elegerit de nūero fratru tuorum
 Nō poteris alteri⁹ gētis hoīem regē facere: q̄ nō sit frater tuus.
 Cūq̄ fuerit cōstitut⁹ nō multiplicabit sibi equos nec reducet po-
 pulū in egyptū/eqtat⁹ nūero subleuat⁹: p̄sertim cū dñs preceperit
 vobis: vt nequaq̄ per eandē viā ampli⁹ reuertamini. Non ha-
 bebit vxores plurimas q̄ afficiāt aiām eius: neq̄ argēti & auri ī
 mēsa pondera. Postq̄ autē sederit in solio regni sui describit sibi

ps. xlvj.

ps. lxxv.

Deutero. xvij.

Deuteronomiū legis huius in volumine accipiens exemplar a sacerdotibus leuitice tribus: & habebit secū. Legetq; illud omībus diebus vite sue vt discat timere dñm deū suum: & custodire vba / & cerimonias eius que in lege p̄cepta sūt. Nec eleuetur cor eius in superbiā super fratres suos: neq; declinet in partē dexterā vel sinistram: vt longo tempore regnet ipse & filius eius sup israel. Nunquid queso nulla lege artatur quem lex ista p̄stringit? Hec utiq; diuina est & impune solui non potest. Singula verba eius si sapiant in auribus principū tonitrua sunt. Taceo de electione & forma eius: que in principis creatione exigitur. Viuē di formulā que ei prescripta est: mecū paulisper attende. Cū inqt furit constitutus qui totius se populi fratrem religionis cultu & affectu charitatis pfiteatur: nō multiplicabit sibi equos quorū numero sit subditis onerosus. Equos equidē multiplicare est: plures q̄ ipsa necessitas exigat vane glorie causa / vel erroris alterius cōgregare. Multum enim & parū si paripateticorū principem sequimur legitime quantitatis diminutionē in singulis renum generibus significant vel excessum. Licebit ne ergo canes multiplicare volucres ve rapaces / aut trices bestias / aut quelibet portēta nature cui equorū qui ad militiā necessarii sunt: & vsum totius vite ex quantitate legitima prefinitus est numerus? Nā de histrionibus / & mimis / scurris / & meretricibus / lenonib⁹: & hmōi prodigiis hominū / que principē oportet potius exterminare q̄ fouere: non fuit in lege mentio facta / que quidē omēs abhominations istas nō modo a principis aula excludit: sed elimiat a populo dei. Equorū nomine totius familie & impedimentoꝝ oīm necessarius intelligitur vsus: cuius legitima quantitas est quā ratio necessitatis aut vtilitatis exposcit. Ita tñ vt vtile & honestū coequetur: & ciuilitas p̄scribat honestis. Philosophis enī iā pridē placuit perniciosiore nullā esse opinionē illoꝝ opinione q̄ vtile separant ab honesto: & sententiā verissimā & vtilissimā esse honestū & vtile in se vsq; quaq; p̄uerti. Plato (vt ferūt hystorie gentiū) cū vidisset dionysiū sicilie tyrannū corporis sui septū custodibus: quod tantū inquit malū fecisti / vt a tā multis necesses habeas custodiri? Hoc utiq; p̄ncipem nō oportet / qui officiis ita sibi omnium vincit affectus vt quisq; subditus pro eo periculis imminentibus caput opponat: cum etiam vrgente natura se pro capite soleant membra exponere. & pellē pro pelle & cūcta que habet homo ponat pro anima sua. ¶ Sequitur nec reducet populum in egyptum equitatus numero subleuatus. Magna si

Contra principū pompas & voluptates.

De equis.

De canibus.
De volucrib⁹
rapacibus.
De bestiis trucibus.
De histrionib⁹.
De mimis.
De scurris.
De meretricibus & lenonib⁹.

Platonis verbum ad dionysium tyrannum custodibus septem.

Job. 15.

quidem diligentia precaendum est omni qui i sublimitate cōstituitur/ne inferiores corrupat exemplis & abusione rerum & per superbie aut luxurie viam/ad confusionis tenebras reducat populū. Frequens est enim vt subditi superiorū vitia imitentur:qa magistratui popul⁹ studet eē p̄formis:& vn⁹ qsq; libēter appetit in quo aliū cernit illustrem. Celebre est illud versificatoris egregii:sensum & verba magni theodosii exprimentis. In cōmune iubes si quid cēses ve tenendū. Primus iussa subi:tūc obseruantior equi. Fit populus/nec ferre negat: cū viderit ipm̄ auctorē parere sibi. Componitur orbis/regis ad exemplū. Nec sic inflectere sensus humanos edicta valēt/q̄ vita regentis. Mobile mutatur semp cū principe vulgus. Verū singulorū facultates nequaq; copiis oīm adequātur. De loculis ppriis quilibet sumit:at potestas de archa publica vel ciuilio haurit. Que si forte defecerit:ad singulorū recurrit facultates. At qui priuatū quēq; suis necesse est esse contentum. Que si fuerint attenuata q nūc potētis appetebat fulgorē paupertate sordidus/confusionis sue tenebras erubescit. Inde etiam lacedemoniorū decreto/potestati bus in vsu publicorū bonorū pcitas idicta est:dū tñ hereditariis ita & his que pinguiorū fortuna accedūt cōmuni iure vti liceat. ¶ Qz principē castū esse oportet & auariciā declinare. Ca. V. Diecit lex. Nō habebit vxores plurimas que afficiāt animā eius. Licitū quidē fuit quandoq; in populo dei vt ppagande sobolis gratia & fidelē populū dilatādi/plures quis sortiretur vxores. In exemplū licētie hui⁹ occurrūt patriarche:cū fara vsa sit iure suo:corpe. f. abrahe in vtero alieno ancille ministerio de viro suscipiens filiū ysmaelē Iacob quoq; sororū sibi duplicato coniugio: fecūdas earūde ācillas asciiuit. At qui reges ppetue prohibitiōis laqueus tenet & a pluriū vxorū amplexibus arcet:& cum in aliis/plures vnus eē licitum fuerit/in regibus ppetuo vt vna vnus sit obtinet. Nunqd fornicari vel adulterari/stuprū ve licet cōmittere cū pluribus/cū nec etiam generis multiplicandi causa aut pcreandi heredis: liceat vxoribus āmisceri? Quomodo supra/adulteria: aut qualeslibet fornicationes punit potestas: eisdem subiecta criminib⁹? Nec vxores dauid quisq; obiiciat/qui forte in hoc sicut & in multis aliis speciali priuilegio gaudet:licet facile concesserim / q̄ & ipse in hac pte deliquerit. Sane eum affectus ille vxori⁹ pditiōe & homicidio in adulteriū impedit. Nec in illius excusatione laboro qui pphetica conuentus & conuictus parabola/seipm̄ virū

Theodosi⁹.

Decretū lacedemoniorū.

Deutero. xvij.

De sarra/abraham/ & ysmaelē.
De Jacob.

ij. Regū. xj.
De vxoribus dauid.

ij. Regū. xij.